

«...попрощайте (від мене) всіх-усіх
сеньйорів, ст. пластунів, юнаків і новаків...
і просіть їх щирими зусиллями спричинитись
до розбудови та ідейного утривалення Пласту
для добра Українського Народу».
Із заповіту Дрота

ЮНАК

БЕРЕЗЕНЬ 1969 MARCH

● **Ілюстратори цього числа:** ст. пл. Адріан Бриттан, ст. пл. Христя Велигорська, пл. уч. Леся Галябар, пл. сен. Володимир Пилишенко-Гарпун, пл. сен. Тит Геврик, Софія Лада, Бодан Певний, ст. пл. Юрій Савицький. ● **На обгорті:** Світлина сл. п. Основоположника Пласту, Дрота, виконана 27. 5. 1966 р у фотографічному ательє "Поллінгер" у Відні, Альтанштрассе 31. ● **У віконці на обгорті:** Цитата із заповіту сл. п. Дрота.

З М І С Т

Сторінка

- 1 Від Редакції
- 1 Б. Антонич: Шевченко
- 1 М. Тарнавська: 27 червня 1964 р.
- 2 О. Данилів: Такий був Дрот
- 3 Остання дорога Основоположника Пласту (у світлинах)
- 4 У. Близнак: Він іскру переніс...
- 4 Створімо невянучий пам'ятник сл. п. Дрові (заклик)
- 4 Голосіться до "Лісової Школи"
- 5 М. Ш.: Сучасні визначні українці — Любка Колесса
- 6 Подруга Гребля: Я була в Каневі...
- 7 Шевченко у народніх переказах
- 8 Що читати?
- 9 Л. Ю.: "Рисі" відвідують Канів
- 10 О. Б.: У 25-річчя ВСУМ
- 11 Або: ВСУМ у Самбері
- 12 Т. Г.: Успіхи наших подруг
- 14 В. Фрищин: Наша національна назва
- 14 О. Тарнавський: Хлопець і море
- 15 Що нового у Пласті?
- 16 Поради подруги Дади
- 16 А що ви на це?
- 17 О. К.: Любов з радістю чи без неї?
- 18 Хроніка
- 23 Від Адміністрації

"Юнак" — журнал пластового юнацтва. Появляється щомісяця. Видає Головна Пластова Булава. Редагує колегія. Члени редакційної колегії: пл. сен. Ольга Кузьмович, пл. сен. Любомир Онишкевич, пл. сен. Париса Залеська-Онишкевич, пл. сен. Тоня Горохович і пл. сен. Омелян Тарнавський. Наліпка: пл. сен. Ярослав Елиів. **Технічний редактор і адміністратор:** пл. сен. Омелян Тарнавський.

Річна передплата: США і Канада (у валюті своєї країни) — 6.00 дол., Австралія — 3.50 австр. дол., Австрія — 100 шіл., Аргентина — 350 пез., Бельгія — 120 бел. фр., Велика Британія — 1.0.0, Німеччина — 10 н.м., Франція — 15 фр. **Ціна одного числа:** у США і Канаді — 50 центів.

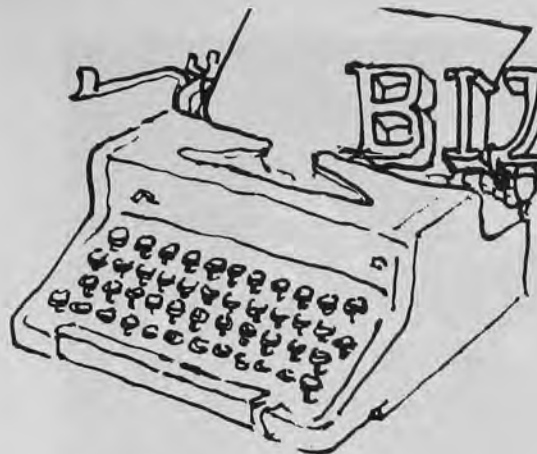
Редакція застерігає собі право виправляти мову, як теж скорочувати й виправляти одержані матеріали згідно з пластовою термінологією, пластовими виховними напрямними та вимогами юнацького віку читачів.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: Mrs. Olha Kuzmowycz, 221 Fire Island Ave., Babylon, N. Y., 11702, U.S.A.

АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ: YUNAK MAGAZINE, 2199 Bloor Street West, Toronto 9, Ontario, Canada.

YUNAK — a Ukrainian Monthly Magazine, published by PLAST, Ukrainian Youth Ass'n, 2199 Bloor St. West, Toronto 9, Ont.

Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

ВІД Р Редакції

Дорогі Подруги і Друзі!

Від минулого року місяць березень, у якому ми — пластуни разом із цілою українською спільнотою відзначаємо завжди роковини Тараса Шевченка — став для нас ще і з інших причин важливий.

29-го березня 1968 р. помер у Відні Основоположник Пласту сл. п. проф. д-р Олександр Тисовський-Дрот на 82-ому році свого життя.

Оце вперше будемо тепер згадувати Його відхід з нашого середовища.

Будемо по всіх усядах, де тільки є згуртування пластунів і пластунок, з нагоди перших роковин від дня Його смерті молитися за спокій душі Того, хто дав нам Пласт, хто дав нам усім можливість переживати в ньому стільки гарного і радісного — стільки краси і добра.

Хай, однак, ця річниця не буде в нас пов'язана лише зі смутком і жалем. Бо Дрот — як ми всі Його називали — живе і житиме серед нас, як довго існуватиме Пласт і як довго Його підручник «Життя в Пласті» є настільною книгою у кожного пластуна.

Марта Тарнавська

27 ЧЕРВНЯ 1964 РОКУ

Не до мистців, не в пантеон поетів
прийшов, щоб слави лавр прийняти на чоло,
— ще не настав той час, щоб бути лиш естетом,
закривши очі на добро і зло.

Прийшов він у столицю дипломатів,
— країни невідомої поет —
щоб про забутих світові сказати
беззвучним докором, що коле, мов стилет.

Прийшов підважити байдужности фасаду,
прийшов, мов визов до усіх сумнівів,
— мовчазного народу амбасадор,
посол від незчисленних поколінь.

(З приводу відслонення пам'ятника
Тарасові Шевченкові у Вашингтоні. 1964 р.)

Думки Дрота про нашу організацію такі актуальні як колись — тільки ми не завжди маємо час і охоту над ними застановитися.

Тому в цю першу річницю Його відходу від нас у Вічність складімо Йому в дарі замість квітів наше краще пластування, яким Він так дорожив, і наше розуміння, що Пласт не є для всіх, а лише для тих, які знають, що завданням Пласту — згідно із поглядом Дрота — є пристосувати життя до пластових засад, а ніколи — навпаки!

Ваша Редакторка

Богдан Антонич

ШЕВЧЕНКО

Не пишній монумент із мармуру Ти залишив по собі,
Коли туди відходив, звідкіля немає вороття.
За бронзу й мідь тривкіше слово — і, як завжди, сонце
І не цвітуть свічок лілеї молитвами забуття. сходить

Не тихне сторож вишні — соловейко в місяця пожарах,
Дівчата не вмовкають, і зозулиним, весіннім чарам
Все піддане. Земля і на землі закон зростання й крові,
Змінливість вічна і трива незмінність прав і справ.
Країна, що над нею місяць грає, як і грає,
Волошково, пшенично, черешнево, вільхово, вербово.

Не тихне клик чаїний над лиманами, що в них заснули
Вітри замерлих бур, немов стяги потоплених човнів,
Де сплять сповиті у китайку, у червону, дні минулі,
І море морщить хвилі, наче людські чола наглий гнів.

Це Ти сто літ показував мету і шлях стовпом вогнистим,
Ми вирости у спащині Твоїй, як в сьвітлі сонця листя,
У куряві воєн, у мряці буднів час Тебе не зрушив.
Твоє наймення, мов молитву, кладемо на стяг,
Бо знаємо, що, мов тавро, понесемо в життя
Печать Твоїх палючих слів, що пропекла до дна нам душі.

ТАКИЙ БУВ ДРОТ

(Спогад непластунки про сл. п. Дрота)

Хоча я не довго була знайома з Дротом, бо лише від 1966 р., але за цей короткий час я мала змогу пізнати досить близько цю незвичайно цікаву, вартісну і для української справи таку заслужену людину.

Перше, що вдарило при ближчому знайомстві з Дротом — це якийсь непомітний, але незвичайний вплив навіть на дорослих, уже зі сформованим характером і світоглядом, людей, от хочби таких як я, що упродовж років виховували молодь.

Свої принципи, якими він кермувався в житті, він послідовно застосовував у своїй життєвій практиці.

Щонеділі ми зустрічалися з ним після Богослуження біля церкви св. Варвари у Відні, щоб поговорити.

Дрот був людиною глибоко віруючою, практикуючим християнином-католиком. Начальний принцип, який він поставив в основу пластової ідеології — пластун вірний Богові — мав у ньому зразкового визнавця і виконавця.

В добу ліберального, модного вільнодумства, той факт, що Основоположник Пласту, учений природник-біолог, цей власне принцип поставив на першому місці і був йому вірний на практиці ціле своє життя, має для всіх нас свою вимову.

У часі його гостини у нас або нашої в його домі, при участі в ній і не-пластунів, для гостей були теж і алкогольні питва. Для себе Дрот завжди просив воду, або якесь безалкогольне питво.

Коли ж, часом, дехто з нас жартома запитував Професора, чи не «тягне» його до «аквавіті», він з притаманим йому гумором, але і з цілою повагою відповідав: «Коли щось є шкідливе для мого здоров'я, мого організму, то я, як розумна людина, цього вживати не буду, і стільки сильної волі кожний може в собі знайти, щоб не піддатися спокусі».

Він казав, що відколи він став організувати Пласт, ніколи вже не мав в устах алкоголю. Ця заява в його устах звучала як щось таке натуральне і зрозуміле, що про це й говорити не треба було.

У наших розмовах ми не раз заторкували справи нашої громади на чужині, проблеми молоді, зокрема ролі Пласту у її вихованні. Погоджуючись, що теперішні обставини ускладнюють працю Пласту, Дрот твердо настоював на тому, що передумовою членства у Пласті мусить бути знання української мови у тих, що хотіли б стати пластунами.

Дрот і Сірій Лев під час Ювілейної Пластової Зустрічі в 1957 р. на оселі "Пластова Січ" біля Торонта.

Оптимізм, погода духа, якась така молодеча життєрадісність були в усьому, про що він говорив чи робив. Він мав у себе ту незайману добрість і лагідність, які цінують тільки тих людей, життя яких близьке до природи. Мабуть, ця риса його характеру дозволяла йому втримати духову рівновагу в тяжких хвилях його життя і мати ласкаву усмішку та приятельську пораду для тих, що її потребували.

Дрот був щиролюбним батьком і чоловіком, зразковим опікуном родини.

Особливим почуттям любови наділяв він своє пластове братство, за працею якого і успіхами він завжди слідував з великим зацікавленням і був гордий за них. Але найкраще любив він бути разом із своїми пластунами, бути одним з них.

Назавжди залишиться мені у пам'яті картина, коли в 1966 р. з нагоди свого 80-літнього ювілею, у пластовому таборі в Німеччині, брав участь у таборових пластових забавах. Тоді він — 80-літній Основоположник Пласту, зайнявши місце у широкому колі новаків, юнаків і старших пластунів, активно брав участь у їх спілках та забавах, з вибиванням руками такту по колінах включно.

У глядача з боку складалося враження, що Основоположник Пласту мусів тоді мати почування, що його життєва місія добре завершується.

Казали, що Дрот помер з усмішкою на устах. Можливо, що в тих останніх хвилинах його життя йому ввижалися ті новаци, які з великою цікавістю приглядалися йому на «Гохлянді», про якого стільки розповідали їм їхні виховники і якого вони мали щастя ще востаннє побачити...

(Із журналу пластової молоді в Лондоні, Великобританія, — «Веселка»).

ОСТАННЯ ДОРОГА ОСНОВОПОЛОЖНИКА ПЛАСТУ

У п'ятницю, 5 квітня 1968 р. українське громадянство і представники Українського Пласту відправили на вічний спочинок на віденському цвинтарі тілні останки засновника та ідеолога Пласту, проф. д-ра Олександра Тисовського-Дрота.

Вносять домовину з цвинтарної каплиці.

Похоронний похід на цвинтарі.

Члени Пластового Проводу в похоронному поході.

Голова ГПРади, пл. сен. Юрій Старосольський (зліва), і голова ГПБулави, пл. сен. Юрій Ференцевич (зправа) прощали Покійного від пластової організації.

Родина сл. п. Дрота біля його могили.

Він

іскру переніс
від Бейден Павела.

В думках своїх
створив
новий вогонь.

І
на
Соколі
запалала ватра —
рідна ватра.

Глибокі океани
не згасили мрій,
бо іскри

рознеслись
в чужі країни.

І
знов
вогнем
взялась
пластова ватра —
Рідна ватра.

Пл. вірл. Уляна Близняк
30-ий курінь УПЮ-ок
Нью-Йорк

СТВОРИМО НЕВ'ЯНУЧИЙ ПАМ'ЯТНИК С Л. П. ДРОТОВІ

Для вшанування пам'яті та утривалення ідей і виховної праці сл. п. Основоположника Пласту Головна Пластова Рада і Головна Пластова Булава створили минулого року **Пластовий Вишкільний Фонд ім. Дрота**.

Багато членів Пласту, а також деякі пластові станиці і пластові частини нашого пластового новачтва, юнацтва, старшого пластунства та пластового сеньйорату вже склали досі свої пожертви на цей Фонд ім. Дрота. Докладний список усіх пожертв, разом на суму 2,040.00 дол., що вплинули до кінця 1968 р., розміщений на сторінках останнього числа журналу "Пластовий Шлях" (ч. 3-4 за 1968 р.).

Звертаємося із закликом до всіх наших передплатників і читачів з нагоди перших роковин від смерті нашого Дорогого Дрота складати пожертви на цей фонд — як живий пам'ятник для засновника нашого Пласту. Наша жертва на цей Фонд хай буде доказом нашої нїяглибшої пошани та правдивої вдячності для сл. п. Дрота, який створив для нашої молоді Пласт, увесь час був у ньому активний, працював для нього віддано і жертвенно до останніх днів свого трудолюбного життя, і якому ми — пластуні, а разом з нами все українське суспільство так багато завдячуємо.

Пожертви на Пластовий Вишкільний Фонд ім. Дрота

РЕЧЕНЕЦЬ ЗГОЛОШЕННЯ
ДО ВИШКІЛЬНОГО ТАБОРУ

Лісова Школа

МИНАЄ 31 БЕРЕЗНЯ Ц. Р.

● Організатори вишкільного табору «Лісова Школа» пригадують, що реченець зголошень на цей вишкіл провідників для таборів пластових юнаків минає 31 березня ц. р.

● «Лісова Школа» в цьому році відбудеться від 29 червня до 12 липня в горах Кетскіл, біля Гантеру, у стейті Нью-Йорк, США.

● Докладніші інформації про цього річну «Лісову Школу» поміщені в «Юнаку» за лютий ц. р. на 14-ій сторінці!

● Зголошення до «Лісової Школи» треба посилати на адресу:

**Mr. A. Mycio, 201 Eastern Parkway,
Newark, N. J., 07106, USA.**

Чеки чи грошові перекази прохаємо виставити на ім'я та прізвище, подані в цій адресі.

слід пересилати прямо або за посередництвом своїх Крайових Пластових Старшин на адресу Головної Пластової Булави в Нью-Йорк:

**Plast-HPB, 140 Second Ave.,
New York, N. Y., 10003, USA.,**

а чеки чи грошові перекази (моні ордер) виписувати на:
Plast — Drot Foundation

Пожертви на Фонд ім. Дрота можна пересилати також на адресу адміністрації «Юнака» в Торонті.

З нагоди перших роковин від смерті сл. п. Дрота кожний пластун і кожна пластунка та кожна пластова частина, зокрема юнацькі гуртки і курені, повинні скласти пожертву на вишкільний фонд Його імені замість квітів на Його для нас усіх таку дорогу могилу!

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ "ЮНАКА"

СУЧАСНІ ВИЗНАЧНІ УКРАЇНЦІ

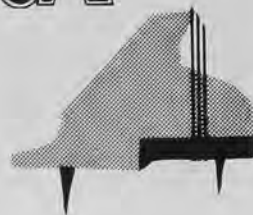

ЛЮБКА КОЛЕССА

65 років тому народилась у Відні Любка Колесса, яка у двадцятих і тридцятих роках була відомою по всіх країнах Європи, а також на обох континентах Америки. Походить вона з родини, яка дала багато українських учених і музиків (її батько — Олександр, визначний науковець і громадсько-політичний діяч). Було їй ледве два роки, коли вона ще в дитячому підборідку, вилізала на табурет і грала на фортепіані. Формальну науку музики почала вона від сьомого року. Підручник Баера, з якого давніше всі починали вчитися на фортепіані, вона закінчила з успіхом після трьох місяців. Училася вона у відомих тоді віденських учителів, які самі дякували її батькам за приємність навчати таку здібну ученицю.

Коли Любці було 15 років, вона закінчила музичні студії на фортепіані та чельо. У відомій віденській «Майстершуле» вона звернула своїм гранням на себе увагу. Тоді вона найрадіше виконувала Моцарта та інших класиків. При закінченні студій був конкурс для піаністів. Любка Колесса здобула перше місце і дістала в нагороду фортепіан Безендорфера. Цей фортепіан вона пізніше спроварила до Канади, і далі його має в Торонті.

МУЗИКА

Наша піаністка їздила із концертами по всіх більших містах Франції, Німеччини, Австрії, Норвегії, Швеції, Іспанії, Італії, Південної Америки, США і Канади. При кінці двадцятих років виступала вона в Харкові, Києві та інших містах України. Вона стала однією з найвідоміших піаністок Європи. Усюди діставала вона захопливі оплески, рецензії та квіти. Коли вона одного разу концертувала у Львові, грала твір українського композитора Василя Барвінського. Після концерту композитор, міцно зворушений, привів своїх малих діточок із квітами і сказав: «Ви з мого твору зробили чудо!»

На питання про якісь цікаві переживання під час поїздок із концертами, мати піаністки оповіла, ось що. До своєї палати у Франкфурті на Майном, у Німеччині, запросив на концерт Любку Колессу багатир на цілу Європу, Ротшільд. Його бабуся була колись ученицею Шопена і тому просила заграти його твори. Вона була зачарована грою нашої піаністки. Казала, що виконання справді таке, як самого Шопена. Ротшільди подарували тоді Любці дорожочинний комплект концертного одягу.

Під час Другої світової війни Любка Колесса переїхала в Канаду, де почала педагогічну працю. Спочатку вона викладала в Торонтонській і Монреальській Консерваторіях, а тепер навчає дома: 3 до 4 дні в тиждень в Монреалі, і 2 дні тижнево в Торонті. Часто її запрошують на з'їзди музиків-педагогів тут чи в Європі, де вона демонструє свій підхід. Вона прекрасна вчителька. З її українських учнів відомі такі піаністи: Зенон Лавришин, піаніст і композитор у Торонті, а також Любка та Іриней Жук із Монреалю.

На запит, що важливіше для молодого піаніста — працьовитість чи талант, ми дістали відповідь — і це і те. Любка Колесса має надзвичайно гарний, м'який удар руки. У її виконанні творів вичувається легкість, плинність, співучість. Її концерти згадують музики і досі за прекрасне виконання Моцарта, Шопена, Скарлатті і Ліста. Молодші знають її як надзвичайного педагога. У цих обох ділянках Любка Колесса здобула собі у світі музики велике ім'я.

М. Ш.

Я БУЛА У КАНЕВІ...

Дорогі Юні Друзі і Подруги!

Березень і Шевченко сплітаються у нашій уяві як два символи: березень як символ могутньої сили, що пробуджує природу до нового життя, і Шевченко як джерело сили, що дає життя нації. Ви знаєте, що Тарасова могила на Чернечій Горі є місцем, яке прагне відвідати кожний українець. Мої перші приготування до виїзду в Україну я почала листом до рідних в Україні, прохаючи їх, щоб подбали про можливість транспорту до Канева. Влітку він утруднений через велику кількість туристів.

КАНІВ

Подорож моторовим корабликом по Дніпрі... Хіба ж можна передати враження кількома словами?... Мені хотілося побачити все: воду, береги, околицю, обсервувати людей на кораблику, бути спереду, щоб бачити кожну подробицю шляху до Тарасової могили та щоб якнайдовше мати перед очима панораму Києва з Дніпра, милуючись одночасно його берегами, хвилями... Я бігала по кораблику, а він мчав,

щоб зупинитись при маленькій, нічим особливим непомітній пристані з написом — «Канів». А мені хотілося, щоб це була найбільша і найдбайливіше влаштована пристань на Дніпрі.

Ми бігли від неї чимшвидше вгору до могили. По дорозі не зустрічали вказівок, ні навіть доброї стежки через пісок там нема. Вихід на гору — це 300 дерев'яних східців. Їх мусить перейти кожний, щоб дістатись на Чернечу Гору. Не знаю — де взялася сила в моїх рідних старшого віку, щоб ці сходи перемогти. Я думала тихцем, що коли б Тарасова гора була в будь-якій іншій країні Європи чи Америки, вихід на неї був би змоторизований.

ТАРАСОВА МОГИЛА

Східці вилися серед моря зелені. Згодом ступили ми на стежку, якою серед квітів дійшли ми до могили — цього священного місця, що про нього стільки наслухалася і навчилася, стільки наснилося воно мені ще з дитинства, яке окутане легендами і картинами, і яке береже кожний з нас у своєму серці.

Ось круча, Дніпро, широкі обрії, а над усім панує могутня постать Тараса Шевченка. Ми зааніміли від хвилювань і пориву душі вгору — до Бога через свідомість, що стоїмо при Тарасовій могилі, що оглядаємо красу України немов Тарасовими очима... Стояючи у молитовному скупченні перед пам'ятником, я хрестилась відрухово... Я чула на собі погляди інших... Хрестами я підсвідомо хотіла заманіфестувати право хреста до цієї могили, як також і те, що хтось — викидаючи його із цього місця — тяжко ізгрішив перед маєстатом Шевченка. У моїй уяві перебігали картини із Тарасового похорону, усі описи подій, що відбувалися на цьому священному місці... На плиті з написом і скрізь довкола — море квітів... Хтось залишив віночок із синьо-жовтих незабудьок... Наче символ, вони ще лежали свіжі і промовисті...

Багато знайомих розповідали нам, що на Чернечій горі кожного огортає особливий настрій, дехто плаче із глибокого зворушення...

Я ж почувалася немов спрагнена подорожня, що знайшла відпочинок і заспокоїла спрагу. Мене втомила не довга мандрівка, але всі прояви русифікації, що з ними я зустрілася в Києві. На Тарасовій могилі моє серце налялося новою вірою... Бо Тарасова гора так беззастережно паує над простором і людськими душами, що я перестала боятися русифікації... А це моє переконання скріпилося зараз же в поворотній дорозі з Канева до Києва.

ПРОВОКАТОР — ЧИ «ОДЕРЖИМИЙ» ЛЮБОВ'Ю ДО УКРАЇНИ?

Проміння сонця, що вже заходило, переливалося у хвилях Дніпра. Я присіла, щоб заховати глибоко в душі все пережите... Але і мої думки, і почування сколихнулись новою подією...

Молодий, гарний виглядом мужчина перший озвався до мене гарною українською мовою. І поточилась розмова!... Його слова — це був немов вибух вулкану:

— Є в нас справжні українці, вони прагнуть України самостійної, не під'яремної, експлуатованої «старшим братом»...

Він показував нам рушники з вишиваними написами: «Боже Україну хорони!», які він дістав від селянок. Він відганяв глядачів, що приходили дивитись на це, називаючи їх «зайдами, що недостойні оглядати ці скарби»... Нас морозила ця поведінка і ми схильні були прийняти його за провокатора... Але потім ми довідались, що це один із тих молодих, що одержимий боротьбою за добро, правду і справедливість у сучасній Україні.

Особливо влітку багато людей відвідує Тарасову могилу. В доказ пошани до найбільшого сина України вони складають на його могилі біля пам'ятника квіти, моляться за спокій його душі, відвідують музей ім. Т. Шевченка, що є недалеко від його пам'ятника (видно на цій ілюстрації) та співають його безсмертний «Заповіт».

КУЛЬТ ШЕВЧЕНКА В УКРАЇНІ

Він проявляється різно. Ми відвідували музеї, де постійно було повно відвідувачів — місцевих і з далеких сіл та міст України — переважно діти під проводом своїх учителів. У музеях ба-

гато скарбів, що допомагають наблизити і зрозуміти Шевченка щораз то дальшим від його доби поколінням. Пам'ятник Шевченкові у Києві пишеться на репрезентаційному місці, навпроти Київського Університету. А біля нього завжди повно відвідувачів. Картки із світлинами пам'ятників у Вінніпезі та Вашингтоні є для людей в Україні бажаною пам'яткою. Тож посилаймо їх своїм рідним.

Цих моїх кілька вражень з України написала я Вам, Дорогі Подруги і Друзі, і на те, щоб, читаючи «Юнака» спільно на сходинах чи дома, могли Ви наблизитись до Шевченка. Щоб і у Вашій уяві березень та Шевченко сплелись у символи могутньої сили природи і джерена сили, що дають життя нашому народові.

Ваша подруга Гребля

ШЕВЧЕНКО У НАРОДНІХ ПЕРЕКАЗАХ

Постать Тараса Шевченка, що вийшов із самих народніх низів, оточена великою кількістю переказів і легенд, не раз фантастичних і казкових, які, однак, вказують на те незвичайне враження і силу індивідуальності, якими проминював наш національний геній-поет.

Перекази про Шевченка почали складатися ще за життя поета, але особливо поширилися вони зараз після смерті та похорону поета.

Відомий був величний перевіз Тарасових тлінних останків на Чернечу Гору біля Канева. Цей похід, що пройшов серцем України, полишив у народі величезне враження. Дійсний стан знаємо з описів самовидців, але вже під час того похорону постали різні легенди, як ось, наприклад, що домовина порожня, а Тарас лежить у Печерах, у Києві, перетворившись у моці.

Інша легенда казала, що він не помер, а ходить живий поміж народом і доживає часу, щоб знищити ворогів України.

Багато селян уважало Шевченка за Божого вибранця для звільнення народу. Віра в силу і святість Шевченка була така фантастична, що оповідали про його чудеса. Ось наприклад, що одна жінка помолилася до Шевченка, і її син виуджав.

Первісний вигляд могили Тараса Шевченка з 1861 року (за малюнком М. Міщенка з 1950 р.).

Друга легенда також повторяла, що Шевченко не помер, — але живе у Сибіру, прикутий до стовпа. Коли стовп зігнє, він повернеться в Україну.

Багато постало також народніх переказів про Шевченка веселого характеру, про його допечність і почуття гумору, зокрема у відношенні до панів. Ось, напр., одна розповідає, що одного разу зайшов до нього «великий пан» у Києві і просив, щоб Шевченко намалював його портрет. Коли Шевченко це зробив і зажадав сто п'ятдесят карбованців, пан сказав, що це забагато, і відійшов, не взявши портрета. Тоді Шевченко домалював панові осячі вуха, заніс до крамниці і просив купця поставити у вітрині та зажадати від того, хто цей портрет купить, п'ятсот карбованців. Одного разу цей пан ішов вулицею, побачив свій портрет з осячими вухами, пішов до

Царська російська поліція розганяє біля могили Тараса відвідувачів під час ювілейних святкувань у 1914 році (за малюнком І. Іжакевича з 1939 р.).

крамниці та без спротиву заплатив високу ціну, щоб взяти портрет із собою.

Інший переказ оповідає, що коли княжна Репніна просила Шевченка, що був на засланні, написати їй, як він живе, — Шевченко взяв олівець і фарби, і на листі Репніни намалював себе в шинелі, згорбленого, замученого, а поруч салдата з нагаєм у руці, і підписав: «Отак — як бачите» — та без одного більше слова відослав їй листа.

Є незліченна кількість легенд і переказів, пов'язаних із постаттю Тараса Шевченка. Одні з них незвичайно фантастичні, інші більше життєві, — але всі вони є доказом, як поет та його творчість була зв'язана з думками і поривами найширших мас українського народу.

ЩО ЧИТАТИ

Для тих, що вчаться німецької або української мови.

1. Михайло Коцюбинський: «Ялинка» — Mychajlo Kociubyns'kyj «Der Tannenbaum». Німецько-українські тексти. Видавництво «Дніпрова Хвиля», Мюнхен, 1968 р.

2. Пантелеймон Куліш: «Орися» — Pantelejmon Kulish «Oryssja». Німецько-українські тексти. Видавництво «Дніпрова Хвиля», Мюнхен, 1968 р.

Хто з Вас, Читачі, має річники «Юнака», найде в 12-ому числі за 1965 р. в рубриці «Сучасні, визначні українці» інформації про Анну, Галю Горбач, відому перекладачку українських літературних творів на німецьку мову.

Останнього року вона започаткувала нову серію перекладів, які сама видає під назвою — «німецько-українські тексти».

Це старанно видані оповідання із клясичної української літератури, у яких на одній сторінці поміщений текст український, а поруч на другій сторінці — німецький, що дозволяє порівнювати їх, читаючи.

У передмові до книжечки ч. 1, «Ялинка» М. Коцюбинського, читаємо, що ці видання призначені як допомога при самонавчанні мови і літератури найперше для молоді, що живе по німецько-мовних країнах.

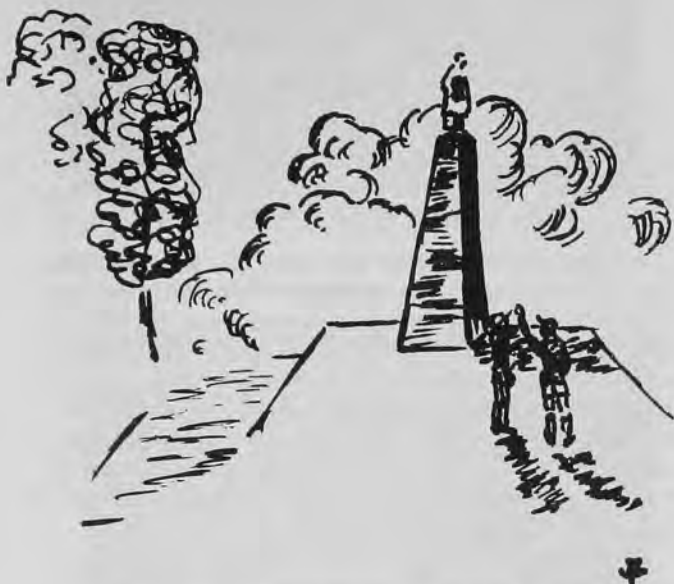
Але, на нашу думку, вони можуть так само допомагати тій нашій молоді, що в різних середніх школах чи університетах вивчає німецьку мову. Тому поручаємо ці видання усім нашим читачам, що так чи інакше мають деяке знання обох мов і бажають їх удосконалити.

Обидві книжечки, що досі появилися, можна дістати у видавництві «Дніпрова Хвиля». Подаємо адресу цього видавництва:

«Dniprova Chwylia», 8 München2,
Dachauerstr. 9/III, West-Germany

Чи Ви вже вирівняли передплату?

„РИСІ” ВІДВІДУЮТЬ КАНІВ

Пароплав поплив вниз Дніпром... Андрій і Юрко звернулись у сторону Києва, що швидко віддалювався від них, на крутих берегах, прикритий снігом... Холодний вітер розвівав ясні чуприни хлопців. Їхали з матерями до Канева — на могилу Тараса Шевченка...

— Відчуваєш, як усе тут насичене історією? — спитав задумано Андрій.

— Так, це тобі не Нью-Йорк, не Гадсон Рівер — відповів Юрко.

Кузини глибоко переживали свою першу подорож в Україну. Щоправда, ця пора була для відвідувачів дуже непригожа — березень, холод, хляпа...

Те все, разом із прикрими враженнями з русифікації, прояви якої постійно кидались увічі всім членам їхньої туристичної групи, легко могло пригнобити молодих юнаків. Але те, що було їх два, та ще й з природи життєрадісних, енергійних, на таке пригноблення не дозволило тим більше, що їхні батьки їх добре до цієї поїздки підготували. Тому Андрій і Юрко не очікували нічого неможливого, а сприймали Україну такою, якою вона є, знаючи, якою була, та якою може колись у майбутньому знову стати. Не дивились на неї як глядачі, а як рідні діти, що вперше приїхали до бабуні в гості. Усе було їм рідне і знайоме з давніших оповідань...

Холод пронизував тіло, але ніхто не ховався в середину пароплава. Захоплено насичувались обидва мандрівники краєвидами обох берегів Дніпра та прислухались, що діється в душі...

Разом з іншими зібралися в одній частині чердака, і по якомусь часі залунала українська пісня. Андрій приніс гітару і заспівав разом з усіма. А потім співав тільки він та Юрко. Співали все, що навчились від юначок при пластових ватрах там, у країні далекій... Співали чудові пісні: «Не шуми калинонько», «Ми підем, де трави похилі», «Марічка»...

Місцеві подорожні із цікавістю приглядалися до хлопців, заводили з ними розмови, яких із дорослими не хотіли вести...

— Як гарно ви співаєте наших пісень, хлопці, — приступила до них синьоока дівчина. Де ви їх навчилися?

Хлопці розповідали про своє життя в далекій Америці, про вечірні таборові ватри та про дівчат, що співали цих пісень... Швидко минув час. І не чулися, як пароплав прибув до Канева. Пішли за провідником дорогою, а тоді східцями вгору до пам'ятника.

Хто оглядав вид на «Дніпро і кручі», хто пильно вдивлявся в пам'ятник, щоб зберегти його в пам'яті на все життя, хто відчитував написи...

Юрко й Андрій непомітно склали у стіп пам'ятника малу пластову лілейку із тризубом, вирізьблену Ігорем, з написом «Кобзареві — українські пластуни». Ще зайшли в хату-музей. Оглядали цікаві експонати — плахти, рушники, бандуру, видання «Кобзаря», багато картин і скульптур. Довго... довго затрималися над «книгою туристів»... Скільки в ній цікавих думок!

А тимчасом далеко у США пластуни святкували день народин Великого Поета по-своєму. Вечорі, поезій, курси деклямацій, інсценізації творів. І в курені, до якого належали «Рисі», відбулися святочні сходи, присвячені Тарасові Шевченкові. — На стіні портрет Кобзаря, на столику квіти, а біля них велика світлина пам'ятника Шевченкові в Каневі, і білою стрілкою на ній зазначений малий предмет у стіп — пластова емблема, складена від «Рисів». Це Юрко й Андрій прислали своїм друзям із гуртка цю світлину.

*У перші роковини від дня смерти
сл. п. Основоположника Пласту
проф. д-ра О. Тисовського - Дрота
замість квітів на Його могилу
складім нашу пожертву на
Вишкільний Фонд ім. Дрота.*

У 25-річчя ВСУМ

Проминає чвертьстоліття, коли Пластовий Рух згуртував у своїх рядах молодь середніх та початкових шкіл, зокрема по містах західно-українських земель під назвою «Виховні Спільноти Української Молоді» (ВСУМ).

Були це часи німецької окупації в 1941-1944 рр., у яких не можна було продовжувати пластування під його властивою назвою «Пласт».

Цей час пластування, під прибраною назвою «ВСУМ», був важливою ланкою в історії Пласту, бо він зумів нав'язати до пластових традицій з-перед 1930 років, як також використати надбання років після розв'язання Пласту. Це допомогло зберегти тяглість дії пластування та дало підстави для відновлення Пласту на еміграції, від 1945 року почавши.

Булава вишкільного табору ВСУМ в Розлучі 1944 р. Зліва на право — Дарія Сіак, Ірина Хойнацька-Чайківська, Н. П., Кекилія Паліїв, Любомира Мриц-Пежанська, Марта Роговська-Стрілецька, та господині Софія Дзісь і (призабудьте прізвище). Позаду д-р Кость Паньківський, заступник голови Українського Центрального Комітету у Львові.

Провідним активом ВСУМ були колишні пластуни, що на пластових засадах відновили Пласт у згаданих роках, притягнули до співпраці нових співпрацівників, приготували правильники, вимоги проб тощо, які були опісля використані на еміграції. У проводі ВСУМ працювали постійно пл. сен. Цюпа Паліїв (тепер у Канаді), пл. сен. Роман Олесницький (тепер в Австралії), пл. сен. Теодосій Самотулка та пл. сен. Ірина Хойнацька-Чайківська (тепер у США).

Опікуни куренів ВСУМ (теперішні зв'язкові), це ті, що відбули вишкільний курс вищого ступня у Криниці 1942 року, а актив куренів і їхні організатори відбули вишкільні юнацькі курси у Криниці (для дівчат) та в Брюховичах біля Львова (для хлопців). Сьогодні перші, а зокрема другі — це пластовий актив у нашому чвертьстолітті, бо більшість опікунів та юнацький актив і передові включилися на еміграції до активної праці у Пласті, яку виконують до наших днів.

Збірка у таборі ВСУМ в Розлучі, 1944 р.

Журнал «Дорога» для молоді, що виходив в «Українському Видавництві» від 1941 р., був органом ВСУМ із пластовим змістом. ВСУМ не міг офіційно впровадити пластового однострою, але в терені кожний старався відшукати старий пл. однострій та на його взір пошити новий, так, що на таборах були майже в усіх учасників приписові пластові однострої, а програма і спосіб ведення таборів уже нічим не різнилися від колишніх пл. таборів на Соколі, у Карпатах.

1942-ий, а зокрема 1943-ий роки були багаті на табори різного типу. Із них вишкільний табір для юнаків у Пасічній та для юначок у Розлучі були крайового засягу.

Слід також згадати про «Виховну Раду», яку очолював сл. п. проф. д-р Олександр Тисовський-Дрот. Вона помагала порадами у праці та перевела відправу комендантів таборів ВСУМ у Львові 1943 р. До приявних звернувся Дрот із гутіркою про пластового провідника-впорядника і про пластові вимоги та обов'язки, які незмінно залишаються та яких кожний повинен практично дотримуватися.

Рік 1944, хоча повний плянів та задумів, несподівано закінчив наше пластування, бо воєнні події припинили нашу працю і майже все знищили так, що нам лише зостався спомин із тих тривожних днів.

Збірка молоді ВСУМ у Кракові із своїми провідницями, 1944 р. Друга зліва в першому ряді пл. сен. Леся Храплива.

ВСУМ У САМБОРІ

Реферат Молоді при Відділі Українського Допомогового Комітету у Самборі належав до найкращих, а це була заслуга о. Володимира Івашка, який відзначався своєю працею та вмінням підшукати співпрацівників, а до того і вродженим даром захоплювати молодь та її провадити. Тепер пл. сен. о. Володимир Івашко є головою Пластової Групи в Саскатуні, в Канаді.

Проминуло вже чверть сторіччя, але споми-ни і переживання залишилися все живі, сердечні та повні життєрадості. Наші наради, прогулянки по Карпатах, зустрічі, ігри і табори заповняли нам і нашої молоді цей такий важкий під оглядом політично-суспільних та економічних відносин час та вносили ясне світло у темряву тодішніх ненадійних днів.

Зустріч ВСУМ у Самборі в червні 1943 р. Юнацтво і "передові" (старше пластуництво) під час святкового відкриття зустрічі.

Перед вели курені, які були при наших середніх школах, а саме: Курінь ім. князя Лева при Учительській Семінарії, Курінь ім. гетьм. Петра Конашевича-Сагайдачного при Торговельній Школі та Курінь ім. княг. Ольги при Кравецькій Школі, які під проводом своїх опікунів (зв'язкових) наладнали працю, ведену на пластовий спосіб і на основі пластових матеріалів, хоча офіційною була назва «ВСУМ».

Молодь жила пластовою ідеєю та мріяла про кращі дні, які повинні прийти. Гуртки відбували сходи, прогулянки та підготовлялися до проб. У наших руках були виховні матеріали, прайз-ник, вимоги проб ВСУМ, але одночасно ми мали давні пластові видання, а зокрема посібник «Життя в Пласті», пластові журнали, числа журналу для молоді «Вогні» і журнал ВСУМ «Дорога». Незабутньою подією була для ВСУМ улаштована зустріч ВСУМ 6 і 7 червня 1943 р., на яку приїхав Верховний Отаман Сірий Лев, головні референти із пл. сен. Ц. Паліїв у проводі та члени ВСУМ із Львова, зокрема курені передових (що відповідають теперішнім ст. пластунам), приїхали Відділи ВСУМ із Стрия, Коломиї, Сянока та інших міст. Дводенна зустріч складала-

ся із товариської забави, гостини, спільної участі у Богослуженні, святкового апелю та спортової імпрези. Гаслом зустрічі було — виробляти характер і світогляд. Приявні мали нагоду оглянути домівку, експонати та стінну газетку, як також інші вияви самодіяльності. По вулицях міста маршувала молодь у нових одностроях, співаючи українських пісень.

Опікуни куренів відбули вишкільний курс вишого ступня у Криниці влітку 1942 року, а старше юнацтво курси у Криниці і Брюховичах, а опісля на таборах, головне в Пасічній.

Відбувалися також табори ВСУМ в 1942 р. в Старому Самборі, а в 1943 р. юнацький в Розлучі, де опісля відбувся окружний табір юначок зі Львова.

Заплановані табори на 1944 рік відкликано в останній хвилині через швидкий похід советських військ.

Табір юнаків в Розлучі ім. князя Лева, розміщений у понижених віллах, був активним вишколом для молодих хлопців, які самі все виконували включно до куховарення. Переведено ватри, відбулося кілька прогулянок, зокрема до джерел Дністра, та дводенна прогулянка до села Волосате, що лежить недалеко ужоцького просмику за горою Галич.

Учасники Самбірської Зустрічі ВСУМ, 1943 р., під час богослуження, що його відправляє пл. сен. о. В. Івашко, парох церкви у Самборі.

Гарно започатковану працю перервала воєнна хуртовина. Одні члени ВСУМ опинилися в рядах Першої Української Дивізії УНА, інші пішли до так званих юнацьких протилітунських формацій, а більшість залишилася дома, але в серцях усіх лишився ясний промінь юних днів, днів надій...

Десь залишилися наші книги, а між ними хроніки з описами повного життя і праці. Погубилися та почорніли знімки — єдині свідки наших прогулянок. Не всім дозволила доля пережити жорстокі часи. Нехай хоч згадка тих днів пригадає нам наших подруг і друзів із дисциплінованих рядів ВСУМ і той час, коли піснею гомоніли бойківські околиці.

Або

МУЗИКА

УСПІХИ НАШИХ ПОДРУГ

Грудень минулого року минув у Торонті під знаком концертів, що їх подарували громадянству наші подруги: Тетяна Ара Шуфлин — співачка, юнацький хор «Веснівка» під проводом Квітки Зорич-Кондрацької та Зеня Кушпета — піаністка. Було багато підготовчої праці, телефонів, метушні, бо загал пластунства уважав ці концерти своїми. Відбувалися наради, писали оповістки, вішали афіші, продавали квитки, приготувались хористки, рецитатори і дискусанти до виступу... Скільки то ранків і вечорів довелося Зені Кушпеті провести на розмові з фортепіаном...

Очевидно, всі три концерти пройшли з великим успіхом, принаймні це можна ствердити на тій підставі, що залі були виповнені, до того ж такі майже в половині молоддю.

Із приємністю звітуємо про ці імпрези — бо це успіхи наших пластових подруг. Таня Шуфлин — це недавня активна старша пластунка у Вінніпезі. Зеня Кушпета — це курінна 4-ого куреня УПЮ-ок ім. Лесі Українки в Торонті, хористки із хору Курсів Українознавства Святомиколаївської Церкви в Торонті «Веснівка» — це переважно пластунки-юначки із Торонтонської Пластової Станиці, а їхня успішна диригентка Квітка Зорич-Кондрацька — це теж колишня активна старша пластунка з Торонта.

ТАНЯ ШУФЛИН — кольоратурне сопрано, від співачки на пластових ватрах та імпрезах у Вінніпезі дійшла аж до солістки флорентійської опери та до виступів із цією оперою в ролях Тетяни («Евгеній Онегін»), Джіди («Ріголетто») та Розеїни («Севільський Цирлик») у містах Амстердам, Брюссель, Мальта, Істамбул та Альжир. Два роки тому здобула найкращу оцінку свого спізу від канадських критиків, а ось тепер ми мали нагоду переконатися, що справді можна вірити італійським часописам («Попольо», «Моменто Серра», «Мессаджеро» та інші), що Таня — це «український соловейко» з оксамитним голосом з опануванням найскладнішої техніки співання, передавання глибини змісту та досконалою фразою.

Нам усім було радісно зустрітися з нею, радіти її успіхами, а Таня казала, що й вона мала велику приємність бути серед пластової громади. Вона, їздячи із своїми концертами по Європі, ніколи не минає нагоди зустрітися з українцями і співати для них. Навіть і підписом своїм на цій світліні каже, що «найприємніші хвилини переживань» її були в колі пластових друзів. Бажаємо Тані стати не тільки «українським соловейком», але й інших народів — цілої Європи!...

Прибувши у грудні м. р. до своєї рідні у Вінніпезі, Таня відбула концерти у Торонті (8 грудня), у Філадельфії (15 грудня) та у Вінніпезі (12 січня ц. р.). Скрізь тут українські громади її сердечно вітали, а музичні критики були щедрі із признаннями для її металево дзвінкового сопрано та високої техніки співання, поєднаної із глибокою інтерпретацією змісту.

У Тані багато плянів. Їй хотілось би співати в українській опері, щоб прославити у світі наших композиторів та українську музичну культуру.

ЗЕНЯ КУШПЕТА — вчиться від дитинства у класі фортепіану проф. Марти Кравців-Барабаш. Ще новачкою у таборі вона виявляла інтерес до співу й музики. Як ройова уміла дисциплінувати новачок у кімнаті під час дощевих днів у таборі та навчити їх мелодії та слів улюбленої пісні. Витривалість та амбіція допомогли їй, мабуть, і в юнацькому віці вдосконалювати музичні вміння та розвивати здібності.

І не тільки в музиці, але й на кожному відтинку її активності. А вона в Зені широка. Зеня в обох школах (українській та державній) належить до найкращих учениць, вона добре виконує свою функцію курінної IV-го Куреня УПЮ-ок ім. Лесі Українки в Торонті, вона дуже успішна й люблена новацька сестричка. Зені не бракує ніколи ні в таборах, ні на зустрічах, ні на вишколах. Невідлучною є вона також і в хорі «Веснівка», де вона виконує функцію акомпаніаторки. Очевидно, що на всю цю активність не вистачає їй годин у добі. Тому часто доводиться рибити це все коштом кінцевого дозвілля, сну, а грає Зеня і ранніми ранками перед школою і пізніми вечорами.

Не дивниця, що люблять і шанують її не тільки найближчі, але й усі, що зустрічаються з нею. «Юнакові» приємно подати ці інформації про Зеню не задля самої Зені, (вона дуже скромна!), але задля заохоти іншим!

Концерт відбувся 28 грудня м. р. в гарній залі «Паркдейл коліджіет» у Торонті. У програмі концерту Зеня грала тільки українських авторів: Лисенка, Барвінського, Ревуцького, Коломийця, Барабашова та Шамо. Проф. М. Барабаш допомогла публіці сприйняти гру коротким вступом-поясненням змісту програми та характеризизуючи особливості творчості кожного з композиторів.

За гру вручили Зені квіти подружки з хору «Веснівка», представниці новачок і коша пластунок та її найближча товаришка Христина Ковалик. Новачки тішилися своєю сестричкою та її автографами на програмці. А велика черга молоді і старших, які чекали, щоб погратувувати піяністці, свідчила про велику прихильність до Зені цілої громади. По концерті батьки Зені — панство Кушпети мали повнісіньку хату гостей і розмов про концерт і все інше в нашому громадському житті...

Милою згадкою залишиться цей концерт в усіх. Бож це був перегляд ходу нашої юначки вгору до вершин краси, любови до рідної культури, оцінки і втіхи громадянства молоденькою адептною музики, перегляд великої праці юначки і оправданої гордості Зениних батьків. «Юнак» вітає Зеню з успіхами та бажає нових нагод писати про них знову і знову...

КВІТКА ЗОРИЧ-КОНДРАЦЬКА. диригентка хору «ВЕСНІВКА» при Курсах Українознавства Свято - Миколаївської Школи в Торонті, уже від двох років виплекує любов до української пісні серед нашого юнацтва. З неспіливих спроб на пластових таборах, а зголом на згаданих вище Курсах Ук-

раїнознавства хор «Веснівка» виріс до 70-членної мистецької одиниці, яка постійно розвивається, не тільки кількістю, але і вмілістю співати.

«Веснівка» виповнила половину програми концерту згаданих курсів п. н. «МОВА НАРОДУ — ЦЕ ЙОГО ДУХ!», що відбувся 22 і 23 грудня 1968 р. в Торонті і про який згадуємо на іншому місці.

Хор «Веснівка» на цьому концерті продемонстрував свій широкий і різnorodний репертуар, дисципліну і любов до рідної пісні, яку вони залюбки співають та добре інтерпретують на потіху своєї диригентки і своїх батьків.

15 лютого ц. р. «Веснівка» здобула першу нагороду в конкурсі «Ківаніс» (Інтернаціональна Музична Асоціація в Канаді), у молодшій групі, в жанрі народної пісні, здобуваючи 86 точок, а 28 лютого, на запрошення Дирекції «Ківаніс» «Веснівка» співала на концерті лавреатів конкурсу в найбільшій концертній залі в Торонті «Мессей Гол».

«Веснівка» завдячує свої успіхи зрозумінню пароха Свято-Миколаївської церкви, о. д-ра Б. Липського, плекати серед учнів курсів хоровий спів, прихильності батьків юначок та провѣду школи, а передовсім відданій праці самої диригентки, її ентузіязмові і любові до співу, які вона передає своїм хористкам.

Квітка Зорич-Кондрацька закінчила консерваторію (класа піяно) і чотирорічний музичний факультет Торонтонського Університету. Працює тепер учителькою музичних предметів у середній католицькій дівочій школі св. Йосафата в Торонті.

Змалку виростала в атмосфері рідної пісні дома, у Пласті, в Рідній Школі, на пл. таборах і мандрівках, а тепер разом із своїм хором «Веснівка» популяризує українську пісню серед своїх і чужомовних слухачів.

Т. Г.

НАШЕ ЛИСТУВАННЯ

● Дуже дякую за останнє число «Юнака» (за лютий ц. р.), яке я одержала нині вранці. Воно дуже «англійське», бо є в ньому багато матеріалу, і то ілюстрованого, про наш Пласт у Великобританії. Приємно мені прочитати всі ті дописи із нашого терену. На жаль, у нас мало «талантів» і журналістичного хисту. Пл. сен. Теодор Данилів з Лондону «відгрожується», що напише Вам більше — отже маю надію, що бодай від нього щось дістанете до поміщення в «Юнаку». — Два дні тому відбули ми наші чергові загальні крайові збори — наш черговий Крайовий Пластовий З'їзд. Тепер сильніше рушиться справа передплат наших пластових журналів і всі інші пластові справи. — Щиро вітаю та здоровлю нашим Скобі! — Пл. сен. А. Герасимович, Манчестер, Великобританія.

● 44-ий Курінь УПЮ-ок ім. Оксани Джиджори в Ньюарку постановив дати цього року пожертву на пресовий фонд «Юнака». На цю ціль наш курінь організував продаж квітів, які наші юначки самі зробили з паперу. Прихід з цього «доброго діла» — 5.00 дол. посилаємо Вам на пресфонд «Юнака». — Скобі! — Пл. розв. Рома Ляшевнич, курінна хронікарка, Ньюарк, США.

● Пересилаю Вам передплату за «Юнака» за 1969 р. \$6.00 і замість коляди для «Юнака» на його пресфонд — \$5.00, разом \$11.00 за свою дочку юначку Соню Кухар. — Бажаю Вам щастя, здоров'я та багато успіхів у Вашій праці в Новому Році. — Щиро вітаю — Маріан Кухар, Ст. Кетег'іс, Канада.

НАША НАЦІОНАЛЬНА НАЗВА

Від Редакції: Містимо уривки із статті з журналу, який появляється у Пряшеві. Вона назвичайно цікава і для нас усіх, що не раз зустрічаємось із незрозумінням в інших, що таке українці.

Деякі наші люди на Пряшівщині цураються терміну українець, аргументуючи, що «ми не українці, ми русини». Роблять так, очевидно, через національну несвідомість. Назагал про Україну, українців було між нашими людьми на Пряшівщині чути дуже мало. У школі про свою історію вони не вчилися. Щоб запобігти лиху, потрібно наших людей національно освідомлювати.

Існує багато письмєнних доказів про те, що назва Україна і Русь, український і руський — це синоніми, які вживалися наперемінну. Гетьман Богдан Хмельницький сказав польським послам 1648 року таке: «Визволю з лядської неволі ввесь руський нарід!.. Не стане мені на Україні нога ніодного князя або шляхтича». А як Радзівіл писав до польського господаря: «Буде бій останній — або полякам погибель або Руси. Коли побідять поляки, то вкрай загине рід і віра Руська і вся Україна з великою жалістю серця людського спустошена буде».

Ішлося про питання допомоги, яку просив польський гетьман Ян Радзівіл від польського господаря. І тут видно, що назви Русь і Україна вживалися не лише в старі часи; наші люди на Пряшівщині, а також в Галичині, головню на Лемківщині, ще й тепер уживають терміну «руський», «говорю по-руськи», «руські свята» тощо. Але, щоб не було баламутства із цими двома синонімами, щоб не замінити поняття «руський» з поняттям «російський», щоб покінчити з хаосом, і ми стали дотримуватися загально вжитої назви «українець».

Назва Україна, українець, український ніхто не видумав, вони наші, вони історичні і відносяться до нашого народу, який довгими століттями належав інколи під владу поляків, татарів, турків, мадярів, молдаван, росіян, але й тоді він не переставав називатися і бути називаним своїм історичним іменем. Цим іменем називають наш народ чужі історики, географи, купці, політики. Назву нашої території як «Україна», а також і «Вкраїна» читаємо на французьких, італійських, голландських, англійських географічних мапах із XVI, XVII та XIX століть. На географічній мапі француза Левассера де Бопляна, надрукованій в Руані в 1650 р., до Покуття включене і Закарпаття, а вся ця територія називається частиною України — «Парс Україне».

Боплян їздив по Україні упродовж 17 років і знімав свої карти з натури. На його мапах —

Закарпаття назване також Україною. Теж і світові письменники вживають назву Україна, як в етнографічному, так і політичному значенні. Цю назву знаходимо у Байрона, Вольтера, Стая, Бальзака, Пушкіна, Гоголя, Мальчевського та інших. В листах до Максимовича в 1838 році Гоголь писав: «Душа тужить за Україною», «Туди, туди, до нас, у Київ, він наш, а не їх», тобто — не російський.

Із цих хоч не так уже і багато наведених даних, видно, що боятися назви «українець», «український», «Україна» не треба, бо ці назви стосуються нашого народу. Потрібно, щоб ми теж почали називати себе тим самим іменем як називаються наші брати, що живуть на схід від радянсько-чехословацького кордону, далеко поза наші зелені Карпати аж ген, поза Дніпро. Пам'ятаймо, що пошану в інших націй можемо мати тільки тоді, як себе будемо шанувати самі. А шанувати себе — значить мати пошану до назви свого народу, пошану до його мови, культури, історії. А хто добровільно зрікається своєї народности, своєї мови, той не може чекати, що чужі будуть його поважати. В нашому відомому вірші «Мово рідна, слово рідне» — говориться, що «...хто мову забуває, того Бог карає, чужі люди цураються, в хату не пускають...»

(Із журналу «Дружньо вперед» — Пряшів, серпень, 1967 р.)

ХТО ЗМІНЯЄ АДРЕСУ

хай зараз повідомить про це адміністрацію "Юнака",
подаючи свою давню й нову адресу.

Остап Тарнавський

ХЛОПЕЦЬ І МОРЕ

Хлопець і море — два антиподи:
сила і ніжність, простір і пункт;
ось і зустрілися на побережжі,
мов змагуні, що готові на змаг.

Хлопець наслухує, дивиться, мірить,
вперше зустрівши стихії води;
море незмінне: воно споконвічно
все поглинає, хвилює і жде.

Хлопець стоїть перед морем і мріє;
мрії на морі, немов кораблі:
їх не зупинять безмежні простори,
їх не поглине таємна глибина.

Море — це шлях, що відкритий у вічність,
хлопцеві мрія відкрила цей шлях —
і попливе він у сині простори,
щоб все життя провести на морях.

Що нового у Пласті?

ДІЯЛЬНІСТЬ ПЛАСТОВОГО КОНГРЕСУ ДРУГОГО

Пластовий Конгрес Другий не є звичайним конгресом. Він триває вже більше ніж три роки. і його кінцеву сесію плянують відбутися при кінці 1969 р.

Пластовий Конгрес Перший був скликаний в Німеччині у 1948 р. Він відбувся в місті Ашафенбурґ упродовж чотирьох днів.

Пластовий Конгрес Другий скликала Головна Пластова Булава проклямацією з 21 серпня 1965 р. для студій і дослідів питань довкілля, у якому тепер Пласт продовжує свою виховну працю з українською молоддю, як також для аналізу цілої теперішньої пластової діяльності.

Після старанних приготувань і покликання окремої комісії для справ конгресу перша його сесія відбулася при кінці грудня 1966 р. на території США, на передодні Зборів Конференції Українських Пластових Організацій.

На цій першій прилюдній сесії схвалено за-садничі три рекомендації, а на їхній базі доручено переглянути всі ділянки пластової праці, разом із пластовим законом, і запропонувати потрібні зміни чи уточнення. Тоді також обрано Головну Конгресову Комісію, складену з дев'яти членів, яку очолив пл. сен. Теодосій Сомотулка. Цю комісію доповняють по три члени (разом 18 осіб) із крайових конгресових комісій із тих шести країн, де діє наш Пласт (США, Канада, Аргентина, Австралія, Великобританія і Німеччина).

Головна Конгресова Комісія досліджує поодинокі питання праці Пласту або сама, або через крайові комісії, студійні групи при пластових куренях тощо.

Для узгодження думок і для провірення дослідних праць Головна Комісія час від часу скликає семінари. На таких семінарах присутні слухають низку доповідей і мають змогу висловити свої думки. Семінари завчасу проголошують у пластовій пресі, а участь у них можуть брати всі старші пластуни, пластові сеньйори і члени Пластспряту, які зголосяться. Дотепер відбуло чотири семінари — усі в Нью-Йорку. Заплановано ще два семінари на травень і жовтень ц. р. Цей шостий кінцевий семінар буде присвячений затвердженню рекомендацій, які Головна Конгресова Комісія має передати кінцевій, прилюдній сесії Пластового Конгресу Другого до схвалення.

ПЛЯН ТАБОРУВАННЯ У США І КАНАДІ НА 1969 РІК

Як проголошують Крайові Пластові Старшини у США і Канаді, влітку цього року заплановані, крім звичайних таборів, ще такі цікаві для юнацтва табори:

І. НА ТЕРЕНІ США:

1. «Лісова Школа» для пластунів — вишкільний табір для булавних юнацьких таборів у Гантері, США, у часі від 29 червня до 12 липня. Докладніші інформації були в «Юнаку» за лютий ц. р.

2. «Школа булавних» для пластунок запланована на цей сам час (29. 6. — 12. 7.). Досі ще не визначено місця, де вона має відбутися.

3. Табори-курси на 2-ий ступінь Кадри Пластових Виховників відбудуться на «Вовчий Тропі» в Іст Четгем для новацьких і юнацьких виховників у часі від 23-го серпня до 31-го серпня.

4. Другий курс-табір для новацьких виховників на 2-гий ступінь Кадри Пластових Виховників запланований у середній частині США на цей самий час, якщо буде відповідна обсада та відповідна кількість зголошених учасників.

5. Курінні табори для юнацтва з терену США можна переводити у часі до 12 липня, коли розпочинаються обласні табори.

ІІ. НА ТЕРЕНІ КАНАДИ:

1. Крайовий мандрівний вишкільний табір «Понадморські пригоди» для 17 юнаків і 17 юначок (старших — тих, що підготовляються до III-ої пластової проби) з терену Канади в часі від 27. 7. до 14. 8. ц. р. в надморських провінціях східної Канади. Кандидатів призначають кошові пластових станиць Канади на основі найкращих осягів у цьогорічному пластуванні.

Дорога Подруго Дадо!

Яким способом я повинна вчитися, щоб найбільше скористати?

Зажурена

Дорога «Зажурена»!

Звичайно, кожний виробляє собі свою систему науки, відповідно до вдачі, умовин життя тощо.

Одні краще вчаться вночі, інші вчасним ранком, одні потребують повного спокою, інші вчаться при музиці з грамофонних пластинок, радіо або навіть при телевізорі.

Цей останній звичай тепер дуже популярний — однак, я особисто сумніваюся, чи можна затримати вивчене, коли рівночасно очі та слух зайняті чим іншим.

Здається, що саме це, як і звичай сидіти без перерви над книжкою щойно в останній день (чи навіть уночі) перед іспитом — це причина, чому Ви всі тепер відносно на коротко затримуєте у пам'яті те, що вивчили, і цим самим мало користуєтеся з науки.

Раджу Тобі старатися якнайбільше читати усього, що зв'язане з Твою наукою — а це Тобі напевно допоможе і до кращого знання, і до вивчення мови, і до писання задач, композицій чи есеїв.

Подруга Дада

Дорога Подруго!

Нещодавно, у нашій станиці, викинули з апеля мого товариша тому, що, на думку проводу, він мав задовге волосся.

Чи Ти думаєш, що це справедливо, як ані в школі, ані дома йому ніколи нічого не казали на цю тему?

Ромко

Дорогий Ромку!

Я не бачила Твого товариша, — але уявляю собі, що він справді вже мусів мати довге волосся, як звернув на себе загальну увагу.

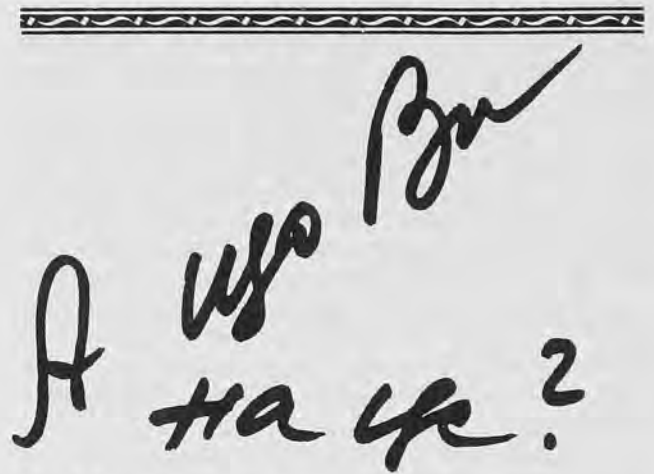
Чи Ти справді думаєш, що це відповідне до пластового однострою? Мені здається, що воно ніяк не йде в парі з вимогами Пласту.

Те, що йому ніхто інший не сказав про це, то дуже зле. Найперше повинні були звернути йому увагу дома. Але я знаю добре, що це Вас, звичайно, зовсім не переконує, і що чимало з Вас уважає батьків за «старомодних». Але Ти знаєш, так як усі, що є цілий ряд добрих середніх шкіл, у яких є вимога приличного вигляду, а це значить — не лише порядний одяг і краватка, але й порядно підстрижене волосся.

Така вимога є і в Пласті, бо Пласт має бути кращий аніж кожна інша пересічна молодеча організація.

Однак, хто хоче наслідувати «гіппі» чи «Тайні Тіма», тому нема що шукати у Пласті.

Подруга Дада

Ми одержали таке питання від однієї з наших молодих передплатниць із проханням помістити його у цій нашій рубриці:

«У теперішньому нашому світі щораз більше молоді починає уживати різних наркотиків та особливих «ліків». Бере їх уже також багато з молодих українців, а може навіть деякі пластуни.

Що Ви думаєте про це?»

Пл. розв. Р. Л-ич

Питання дуже актуальне і болюче, тому думаємо, воно знайде широкий відгук, зокрема серед нас-пластунів, які згідно з 12-ою точкою пластового закону обов'язані «дбати про своє здоров'я».

Друзі і Подруги! Подавайте листовно свої думки на цю тему на адресу редакції «Юнака» до кінця квітня!

НА 1969 РІК

Чи Ви вже
вирівняли

передплату?

6.00 ДОЛ.

ЛЮБОВ З РАДІСТЮ ЧИ БЕЗ НЕЇ?

Цього року святочні, різдвяні дні були у Нью-Йорку виїмково холодні та вітряні. Здавалося, що морозний вітер від моря хоче продертися аж до костей кожної людини і пригадати їй, що у ці святкові дні її місце не на вулицях великого міста, а в теплому колі родини чи добрих друзів.

Вітер гуляв однаково певний себе і по 5-тій Евеню, і по вузьких вуличках т. зв. «давнтавну» — знаючи, що в кожній частині міста є такі, яким треба пригадати про потребу фізичного і духового тепла.

Здавалося, однак, що найбільшим паном був цей непривітливий, морозний вітер на тих кількох вуличках долішньої частини міста («давнтавну»), де звичайно роїться від бородатих, нечесаних, дивовижно убраних молодих людей, що належать до т. зв. «гіппі».

Наше око звикло до їхнього вигляду, до блілих немитих облич, лінивої, сонливої ходи, до гуртів, що стоять бездіяльно на розі 2-ої Евеню або сидять на сходах довколишніх камениць.

Ми бачимо їх завжди, як ідемо до пластової лавічки, до нашої церкви чи до української школи. Це, немов, частина образу цієї ділянки міста.

Тому ми відразу зауважили, що їх не було там у ці святкові дні. Вони не проходились, як звичайно, не кричали, не заповняли строкатих, малих крамничок із коралюми і «психоделічним» добром. Усюди віяло холодною пусткою. Десь-не-десь стояли вони одинцем, або малим гуртом, підпираючи мур із хвобливою білістю на обличчі та виглядом бездомного пса. Ті, що голосять загальну «любов», що задля неї тікають зі звичайного життя із його обов'язками у «свій» міражний світ, — у дні загальної, голошеної Богом любови — вилавалися загублені і сумні.

Може, саме тоді вперше відчували вони брак подлинного дому, який проміняли за цю марну вегетайію, брак батьків і товариства, яке видавалося їм із своїми втертими засадами осоружним, брак життєвої цілі, якої така «любов» заступити не може...

Із такими думками ми проходили знайомі нам вулички в дорозі до пластового дому. А коли там привітав нас запах ялинки, що стояла у передсінку, святочно прибрані, ясні кімнати і молодечий, радісний гамір — уперше стало нам жаль тих... там на недалекій вулиці — звелічників нового стилю життя, які не знали, що справжня любов іде завжди в парі з радістю, а ніколи не блукає одинцем...

О. К.

УСМІХНИСЯ!

БЕЗ СЛІВ

-кіці, кіці, кіці...-

ЗУСТРІЧ В ОСЕЛІ "ВЕРХОВИНА"

У часі Зелених Свят відбулася в оселі "Верховина" у Великобританії традиційна зустріч старшого віком пластунства. Цього року, як і попередніх років, бажаючі могли теж здавати пластові проби.

Офіційно зустріч розпочалася в суботу 1-го червня о год. 2-й по полудні. Та не встигли учасники ще добре розтаборитися, як почав лити дощ і лив він до самого вечора. Одні зголошувались перед іспитовою комісією, а інші просто таки сіли собі в коло і співали своїх улюблених пісень.

На другий день зустрічі погода була змінна, падав дощ, але і сонце світило. Після Богослуження молодь пішла до моря, але теж був час попрацювати в городі.

Надвечір командант зустрічі, сен. Р. Дубіль, усе поглядав, чи не треба буде коло ватри сидіти під парасолею. На щастя, півгодини перед назначеним часом дощ припинився і вітер хутко осушив маленьку площу.

Коло 38 учасників зустрічі зісли в коло, сен. О. Марченко коротким словом згадав основоположника Пласту д-ра О. Тисовського і його пам'ять учасники вшанували одно-хвилинною мовчанкою. Після того розпалено ватру і до присяги виступи юначки-учасниці: Ніна Кравців, Галина Крукович і Оріся Туркоп'як, котрі попереднього дня здали пробу.

Серед мертвої тиші звучали слова пластової присяги, а тоді під супровід співу слова пластового обіту.

Після кількох пісень почалися традиційні пластові христини. Частина програми пройшла дуже весело, та біди заприсяжені потерпіли. Учасники зустрічі видно згадували смачний борщ і охрестили новозаприсяжених "Цибuleю", "Морквочкою" і "Бурячком". Піснями, скечами та спогадами була заповнена дальша програма ватри. І тільки команда бунчужної ст. пл. М. Бучинської нагадала всім, що вже час співати надобраніч. Та ще довго після

Учасниці пластового табору юначок у Великобританії (в 1968 р.) біля старого замку у Валії, під час відпочинку на мандрівці.

нічної тиші старша молодь не лягала спати, а сиділа групами і стиха розмовляла.

У понеділок, на третій і останній день зустрічі, із самого ранку запекло сонце і пластуни, розділившись на три групи, пішли мандрувати по сусідніх горах. А ходити у Валії є куди. Зберешся на одну гору видно безкрає море, опинишся на другій — моря не видно, та зате розкривається широкий краєвид численних валійських гір.

Та всьому приходить кінець. Смачно пообідавши, пластуни поприбрали за собою і зібрались для останнього наказу...

Потроху роз'їдяться пластуни, а їх місце перебирають батьки, які щойно приїхали викінчувати будови оселі.

Від'їздимо, дивимось на хвилясту траву, що покрила таборіві площі. Висока вона, та не встояти їй, коли за два місяці прибудуть сюди молоді таборовики.

Олесь

(Із "Пластового кутка" в "Українській Думці").

Набута перед двома роками пластова оселя "Верховина", на якій влітку відбуваються пластові табори. По лівому і правому боці під деревами, шатра таборовиків. Обидві світлини виконав пл. сен. М. Яницький.

**Будьте ПЕРЕДплатником,
а не ПІСЛЯплатником**

«ЮНАКА»!

Тому

ЩЕ СЬОГОДНІ

вишліть 6.00 дол.

як передплату на 1969 р.

ЮНАЧКИ РОБЛЯТЬ «ДОБРЕ ДІЛО»

Від Редакції: В листопаді м. р. в нашій пресі було поміщене звернення до всіх пластунів і пластунок зробити "добре діло" з нагоди Двомісячника української дитячої книжки, а саме закупити книжки і вислати їх до Південної Америки та Європи. На цей заклик, який ми містили також у "Юнаку", відгукнулися перші юначки із Сиракуз, США. Ось що вони пишуть до пл. сен. Лесі Храпливої:

34 Курінь УПЮ-ок ім. 500 Героїнь із Кінгіру, Сиракузи, США.

Сиракузи, 11 грудня 1968 р.

До
Об'єднання Працівників Дитячої Літератури
на руки пл. сен. Лесі Храпливої
в Нью-Йорку

З нагоди Третього Двомісячника Дитячої Літератури ми, юначки 34-ого Куреня ім. 500 Героїнь із Кінгіру, пересилаємо Вам 100.00 дол., які ми здобули, влаштувавши на ту ціль лотерію. Головний виграш на цій лотерії — це була велика лялька-гуцулка, яку ми самі зробили і знімок якої долучуємо до цього листа.

Лялька-гуцулка розіграна на лотерії в часі "Гуцульського вечора" 8 грудня 1968 р. в Сиракузах, США.

Цей «Гуцульський вечір» ми влаштовували для громадянства міста Сиракузи, щоб показати, що ми досі вивчили про Гуцульщину, беручи участь у Крайовому юнацькому змагу, що був проголошений з нагоди 50-річчя Української Державности.

Рівночасно повідомляємо, що деякі з нас будуть на другий тиждень здавати іспит умілости із читання книжок. До цього іспиту вимагають у нас прочитати 10 українських книжок і написати з них змісти. Іспити ці будуть переводити вчителі нашої Школи Українознавства.

Зостаємося з пластовим привітом «Скоб»!

пл. розв. Оля Опар — курінна

пл. розв. Маруся Александрович — писарка

пл. сен. Марія Логаса — зв'язкова

ВІДБИВАНКОВИЙ ТУРНІР ЮНАКІВ І ЮНАЧОК У ПАССЕЙКУ, США

Проголошений Крайовим Референтом Тіловиховання при Крайовій Пластовій Старшині у США відбиванковий турнір юнацтва східного побережжя, що відбувся 18-го січня ц. р. у Пассейку, Н. Дж., приніс перемогу дружині юнаків з Пассейку над юнацькою дружиною з Ньюарку у відношенні 3:2, а серед юначок дружині з Ньюарку над Пассейком — у відношенні 3:0.

На жаль, на цей дбайливо підготований турнір з'явилися лише по дві дружини юнаків і юначок. Три пластові станиці (Нью-Йорк, Джерзі Сіті та Йонкерс) відкликали свою участь останнього дня перед турніром.

Юнаки Пассейку та Ньюарку заграли завзяті та емоційні змагання та як одні, так другі будуть поважними конкурентами на відбиванкових мистецтвах СУАСТ-у, що відбудуться весною ц. р.

Юначки Ньюарку переконливо виграли із молодшою віком та стажем дружиною Пассейку. Дружини юнаків та юначок Ньюарку постійно тренують під вмілою рукою тренера А. Лаличака, а дружина юначок змагається також в американських турнірах.

Дружина юначок із Пассейку, хоч зовсім молода, але при інтенсивному тренінгу може стати теж одною з кращих дружин юначок.

З уваги на дуже малу кількість учасників цього турніру, чаші, уфундовані КПС у США, будуть вручені цим пластовим дружинам юнаків і юначок, які закінчать найвище в таблиці відбиванкового турніру за мистецтво юнаків СУСТ-у.

Пл. сен. Ігор Сохан

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п.

інж. БОГДАНА ТУРКА

великого і справжнього приятеля пластової молоді,
складаємо пожертву 20.00 дол. на пресфонд "Юнака".

РОДИНА ФЕРЕНЦЕВИЧІВ

Джерзі Сіті, США

У першу річницю смерті Найдорожчої Бабусі

бл. п. КАРОЛИНИ САВЧУК

складаю замість квітів на її могилу на пресфонд "Юнака"
5.00 дол.

пл. уч. ХРИСТИНА СИНІШИН

Гурток "Весняні Ночі", 4-ий Кур. УПЮок
ім. Лесі Українки, Торонто, Канада

“МОВА НАРОДУ — ЦЕ ДУХ ЙОГО”

Заходом Курсів Українознавства Свято-Миколаївської Школи в Торонті відбулася тут 22 і 23 грудня м. р. цікава шкільна імпреза під гаслом «Мова народу — це дух його», обидва рази при вщерть виповненій залі у власному домі. Ціль концерту оживити зацікавлення учнів проблемами національної ідентичності, ролі мови у її збереженні, та познайомити з проблематикою зберігання національної свідомості завдяки мові, показати красу слова у пісні.

Хор учениць Курсів Українознавства «Веснівка» під диригентурою Квітки Зорич-Кондрацької відспівав релігійну пісню «Під Твою милість» — муз. Д. Бортнянського, ар. А. Гнатишина, «Верховино» — М. Лисенка, «Не хвалюся» — Я. Ярославенка, народні пісні в музичній обробці — М. Леонтовича, Ф. Колесси та пісні сучасних композиторів з України: А. Коса-Анатольського, П. Майборода, Г. Майборода, Д. Циганова, О. Білаша та дві пісні (народня та І. Шамо) в обробці К. Зорич-Кондрацької — всього 12 пісень.

Хор юначок «Веснівка» в мальовничих народніх одягах

Виступами «Веснівки» милуються люди не тільки тому, що це хор юначок, і що він вміє передати нюанси настроїв у наших піснях, але й що вони естетично виглядають. «Веснівка» виступає у стилізованих вишиваних модерних суконках та в народніх гуцульських одягах.

У програмі концерту, крім виступу хору «Веснівка» (про «Веснівку був окремий допис в «Юнаку» за грудень 1968 р.) була дискусійна лава на тему ролі рідної мови у розвитку індивідуальностей. Участь у ній брали: пл. уч. Христина Ковалик — провідниця, пл. уч. Ліда Малецька, пл. розв. Степан Городецький, пл. уч. Ярослав Яців-Жураківський, пл. уч. Ігор Ігнатович і пл. уч. Руслана Вжесневська. Далі був монтаж коротких поетичних висловлювань про красу і вартість мови найвишніших українських письменників, поетів та педагогів та монтаж поезій на тему мови звеличників рідної мови сучасної України. Участь у цьому монтажі брало 24 учнів. Крім того був уривок з «Боярині» Л. Українки у виконанні пл. розв. Х. Свергун і пл. розв. Т. Баб'яка.

Учасники панелю про рідну мову.

В монтажі поезій брали участь: І. Ткач, Л. Лижник, Р. Лижник, Л. Сумківська, Л. Хичій, Р. Гоголь, М. Янішевський, Д. Медичкий, І. Закалужний, Р. Ринда, Т. Івахів, О. Дуранті, М. Тивонюк, В. Мозик, Х. Романюк, Ю. Лещишин, Б. Ковалик, А. Паньків, Н. Михайлиця, Р. Вжесневська, А. Цибульський, У. Сегоднія і Д. Грабовецька. Багато з них — це наші пластуни і пластунки. Концерт закінчився «Молитвою» Б. І. Антоновича у виконанні М. Соколовської.

Декламатори, що виголошували уривки про рідну мову

Програмою проводив Р. Кунинець. Акомпанювала до співу — Зеня Кушпета, пояснення текстів подавали Леся Базилевич та Христя Свергун. Декорації приготували — Аня Миндюк та Леся Вітюк.

Концерт дуже подобався учням і громадянству. Він відбувся двічі у приміщенні школи. Заплановано відбути його ще раз для ширшої публіки в більшій залі Торонта.

У спогадах учнів залишиться він як кольоритний образ «веснівок» і дискусіоністів та рецитаторів серед декоративних обгортки із книг та напису «Мова народу — це дух його!» і як глибоке пережиття успіху, вдовolenня та зрозуміння для потреби шанувати і плекати свою матірню мову.

Світлий:
Омельян Войтів,
Торонто.

**Закликайте Ваших друзів і приятелів
передплачувати і читати «Юнака»!**

ВІСТІ ІЗ ПЛАСТОВОЇ СТАНИЦІ В АДЕЛЯЙДІ

Посилаємо Вам допис про найновіші події на терені нашої Пластової Станиці в Аделайді, Південна Австралія, і просимо помістити його на сторінках "Юнака".

П Р И В І Т ВЕРХОВНОМУ АРХИЕПИСКОПОВІ

Поклін дозвольте Вам зложити,
Наш Блаженніший Кардинале,
Від пластунів, що все служити
Україні й Богу прирікали.

Ми раді, що Ви знов між нами.
Всезишньому ми вдячні всі,
Що Він обдарував нас Вами,
Почувши наші молитви.

Ви всім нам будете символом,
Як треба жити для Батьківщини,
Змагатись навіть у неволі —
За церкву і за Україну!

Тож просимо благословити,
Щоби невгнута кожний з нас,
Як Ви, Блаженніший, служити
Богові й Україні, міг всяк час.

Написав

пл. сен. Я. Андрухович, Л. Ч.

Цей вірш декламували перед Блаженнішим Верховним Архiepісkоm, кардиналом Йосифом Сліпим, як представники Пласту в Аделайді, Південна Австралія, 14. 10. 1968 р., під час бенкету-концерту, пластунки-юначки: Ірина Войтович, Оксана Голубович, Христина Пасичинська, Марія Будас і Соня Шепетюк, якої нема на світлині. Згадані

юначки (з-ліва до права на світлині) виграли перше місце у змаганнях співу на Ювілейній Пластовій Зустрічі в "Холодному Ярі", що від-

булася у Сіднею, на переломі 1967-68. Тепер усі вони належать до гуртка юначок "Чайка" в Аделайді.

Пл. розв. Теодор Будас, член юнацького гуртка морських пластунів "Баракуда", був також нагороджений сумівською відзнакою як найкращий юнак ЮПЗ у Сіднею.

Чи Ви вже вирівняли передплату?

Святкуючи своє 20-річчя, Пласт в Австралії відбував ювілейну зустріч у Сіднею на переломі 1967-68. Під час цієї ЮПЗустрічі пластунство гостило у таборі сумівців, і з цієї нагоди відбулася виміна відзнак поміж цими організаціями. Сумівці давали свої відзнаки най-

кращим пластунам (-кам), а пластунки — найкращим сумівцям. Тому нагородження сумівською відзнакою рівнозначне з вирізненням цього пластуна і цієї пластунки за найкращу пластову поставу.

Пл. сен. Мирон Лапка
станичний, Аделайда, Австралія

На світлині новачки і новачки з Пл. Станиці в Аделайді із своїми виховниками. Новачки належать до гнізда "Карпатський світ". Є вони членами роїв "Вовчки", "Зайчики" і "Рисики". Новачки належать до рою "Фіалки". Знімок зроблений під час табору "Листопадовий Чин", на пластовій площі Бескид, Південна Австралія.

Пл. юн. Вікторія Божок належить до гуртка УПЮ-ок "Коали" в Аделайді, була нагороджена сумівською відзнакою як найкраща пластунка-юначка на згаданій Ювілейній Пластовій Зустрічі в Сіднею.

Обоє відбули курс другого ступеня кадри виховників у області Вікторія, який організувала Крайова Пластова Старшина в Австралії від 24. 12. 1968 р. до 4. 1. 1969 р.

НАША ПЕРША "ОРЛИКІЯДА"

У суботу о 3-ій годині по полудні члени нашого Гуртка "Соловейки" зібралися на автобусовій станції, щоб спільно від'їхати на "Орликіяду" до Бабилону біля Нью-Йорку. Чудова погода при заході сонця додала нам буйного гумору.

Їдучи Нью-йоркською автострадою, наш гурток весело і бадьоро співав різних пісень. В очах чужинців це робило дуже велике враження так, що деякі підступали до нас і питалися: Якої ми національності і що ми репрезентуємо. Наша відповідь була коротка: Ми українські пластунки.

Але в душі кожної з нас було одне бажання: приїхати на "Орликіяду", щоб у цьому великому змагу змагу здобути хочби третє місце. Наша Пластова Станиця, щоправда, перша за азбукою у США, але найменша і остання під оглядом кількості членів.

Із такими думками заїхали ми на місце "Орликіяди" і з великою приємністю відчували, що тут нас так гарно прийняли батьки таких же самих пластунок як ми.

В неділю, о год. 2-гій по полудні,

почалася наша "Орликіяда". Спочатку наші серця бились дуже слабенько, але пізніше, побачивши виступи інших гуртків, нам зробилося веселіше, і ми вже не думали про третє місце, а про перше, бо бачили силу своєї підготовки. Год. 6-та увечорі принесла для нас вирішальну і веселу вістку: наш Гурток "Соловейки", а саме: Ірина Коцур, Оксана Галібей, Галя Наболотна, Марта Кухар, Оксана Павлів, Оксана Цюлко, Марійка Лопух і Дарія Наболотна, дістав друге місце. З радости ми не витримали, щоб швидко повернувшись до нашої станиці розповісти всім, як то було, але побігли до найближчого телефону та закликали нашого станичного, пл. сен. інж. Михайла Герця, щоб поділитися з ним радісною для нас вісткою.

Вертаючись до дому, ми радісно співали пластових пісень та вели розмови, як приготувати наші менші гуртки до такого самого змагу на майбутній "Орликіяді".

Пл. роз. Дарія Наболотна
писарка гуртка УПКЮ-ок "Соловейки"
Коговз, США

Членки Гуртка "Соловейки". Стоять зліва до права: пл. уч. Оксана Цюлко, пл. розв. Галя Наболотна, пл. розв. Марта Кухар, пл. розв. Оксана Павлів і ст. пл. Нуся Павлів (по друга). Сидять зліва до права: пл. розв. Дарія Наболотна (писарка), пл. розв. Ірина Коцур (гурткова) і пл. розв. Оксана Галібей (суддя). Неприсутня була пл. уч. Марійка Лопух.

НАШЕ ЛИСТУВАННЯ

СПРАВЖНЄ ПЛАСТОВЕ "ДОБРЕ ДІЛО"

● Від пл. сен. Богдана Данка, скарбника Пластової Станиці в Нью-Гейвені, США, дістали ми повідомлення такого змісту:

До Адміністрації "Юнака" в Торонті. — Дорогі Друзі! У прилозі до цього листа пересилаю Вам чек на 80.00 дол., призначені на дарункові передплати для незаможних пластунів і пластунок в Європі та Південній Америці. Це гроші наших Нью-гейвенських пластунів і пластунок, які склали їх "під ялинку" під час нашої цього-річної платсової збірки при "різдвяній свічечці" на згадану ціль.

Від Адміністрації: Це дійсно гарне та зворушуюче пластова "добре діло" наших пластових подруг і друзів, членів Пл. Станиці в Нью-Гейвені, Конн., США, що зібрані при "різдвяній свічечці" пам'ятали і про інших наших пластових подруг і друзів, що — хоча відділені від нас тут у США і Канаді — великими просторами і широкими морями, належать до тієї самої дорогої нам усім — нашої великої пластової сім'ї. Нью-гейвенські подруги і друзі не тільки про них пам'ятали, але й старалися цю пам'ять про них засвідчити своїм пластовим "добрим ділом". Вони склали своїми дрібними по-

жертвами поважну суму на заплатавання дарункових передплат нашого журналу, щоб уможливити постійне одержування "Юнака" тим подругам і друзям, що самі неспроможні за нього заплатити.

Дякуючи нашим подругам і друзям у Нью-Гейвені за їхнє "добре діло", яке вони оце вже вдруге перевели (в березні 1967 р. були склали на таку саму ціль \$50.00!), дозволяємо собі запитати Вас, Дорогі Читачі і Читачки:

ХТО ЧЕРГОВИЙ ЗРОБИТЬ ПОДІБНЕ "ДОБРЕ ДІЛО"?!

● Дорогі Друзі! В долученні пересилаю список усіх юначок-самітниць із США. Прошу зазначити на тому списку, котра з них передплачує "Юнака", а котра ні, і мені його повернути.

Від січня ц. р. кожна юначка далекого віддалення у США, крім своїх звичайних завдань, буде мені також звітувати про прочитаний журнал "Юнак". Багато з них, напевно, тільки перелисткує його або й ні, а тепер будуть мусити прочитати кожне ціле число, щоб знати, що написати у звіті до мене. Журнал "Юнак" такий цікавий і різноманітний, що наші юначки-самітниці напевно скористають багато, читаючи його. Остаю з пластовим привітом Скобі — Пл. сен. Лариса Зелія, референтка юначок-самітниць при КПС, США, Нью-Йорк, США.

НАЙКРАЩИЙ ПОДАРУНОК

для Ваших друзів і друзів з приводу їх дня народження, іменин, різдвяних чи великодніх свят, успішного закінчення шкільного року чи інших подібних нагод — це

РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА «ЮНАКА»

НАЙКРАЩИЙ ПОДАРУНОК для юнака чи юначки при кожній нагоді — **ЦЕ ПЕРЕДПЛАТА «ЮНАКА»**. • Наша акція у справі дарункових передплат «Юнака», що в першу чергу призначені для зразкових, але незможних юнаків і юначок з європейських і південно-американських країн, наводить серед наших читачів шораз то більше зрозуміння. • **ЗРОБІТЬ І ВИ «ДОБРЕ ДІЛО»** та зголосіть **ОДНУ ДАРУНКОВУ ПЕРЕДПЛАТУ** до нашої адміністрації!

СПИСОК ДАРУНКОВИХ ПЕРЕДПЛАТ, В ЛЮТОМУ 1969 р.

1. О. Лев Дорош, Мінеаполіс, США, для юначки в Балтімор, США (втретє).
2. Пл. сен. Марта Турчин, Філадельфія, США, для юначки в Буена Парк, США (вп'яте).
3. Михайло Якимів, Ірвінгтон, США, для приятеля в Аргентині (втретє).
4. Пл. сен. Леся Храплива, Нью-Йорк, США, для 2-ох юначок в Німеччині (вп'яте).
5. Гурток УПЮ-ок "Боярині", Торонто, Канада, для юначки в Чехо-Словаччині.
6. Д-р В. Кліш, Філадельфія, США, для приятеля у Франції (втретє) і для юнака в Австралії.
7. Пл. сен. Зенон Кознарьський, Філадельфія, США для юнака в Німеччині.
8. Гурток УПЮ-ок "Лебідки", Чикаго, США, для юначки в Аргентині.
9. Юрій Тарнавський, Торонто, Канада, для 2-ох юнаків в Чехо-Словаччині.

Разом 11 нових дарункових передплат.

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСФОНД «ЮНАКА»

Пластова Станична Старшина, Гартфорд, США	\$50.00
Родина Ференцевичів, Джерзі Сіті, США замість квітів на могилу великого і справжнього приятеля пластової молоді, бл. п. інж. Богдана Турка	20.00
Юрій Цьокан, Рим, Італія	10.23
пл. сен. Зенон Онуфрик, Довер, США	10.00
ОП УПС, Денвер, США	10.00
пл. юн. Христя Синишин, Торонто Канада, замість квітів на могилу Бабуні бл. п. Кароліни Савчук у перші роковини її смерті	5.00
44-ий Курінь УПЮ-ок ім. Оксани Джиджори, Ньюарк, США	5.00
ст. пл. Орест Костецький, Монреаль, Канада	5.00
пл. розв. Андрій Заяць, Чикаго, США	4.00
пл. юн. Олександра і Юрій Фотії, Монреаль, Канада	4.00
пл. юн. Петро Сьокало, Сілвер Спрінг, США	4.00
ст. пл. Оленка Рябець, Ани Арбор, США	4.00
пл. юн. Зірка і Оксана Раді, Торонто, Канада	4.00
ст. пл. Марта Гарасовська, Чикаго, США	4.00
пл. юн. Роман і Юрій Грабовичі, Торонто, Канада	3.00
пл. сен. Астрід Гейвард, Шотлей Гейт, Англія	2.50
пл. юн. Лариса Микита, Лорейн, США	2.00
пл. юн. Ольга і Рома Осередчуки, Кренфорд, США	2.00
ст. пл. Іван Гарах, Едмонтон, Канада	2.00
пл. юн. А. і Ц. Цибрівські, Мілвокі, США	2.00
пл. юн. Віктор Гураль, Люівіл, США	2.00
пл. юн. Ігор і Андрій Раки, Асторія, США	2.00
пл. сен. Євген Ващук, Торонто, Канада	2.00
пл. юн. Христя Сенежак, Ньюарк, США	2.00
пл. юн. Орест і Борис Семенюки, Торонто, Канада	2.00
пл. юн. Микола Федчук, Вінніпег, Канада	2.00
пл. юн. Богданна і Нестор Звонки, Монреаль, Канада	1.00
пл. юн. Андрій Реннер, Озон Парк, США	1.00
пл. юн. Оленка Ганушевська, Норт Провіденс, США	1.00
пл. юн. Анна Бобяк, Йонкерс, США	1.00
пл. сен. Марта Стрілецька, Монреаль, Канада	1.00
пл. юн. Ігор Каленій, Ошава, Канада	1.00
пл. юн. Юрій Щеснюк, Нью-Йорк, США	1.00
пл. юн. Марта Салдан, Чикаго, США	1.00
пл. юн. Зенон Бурштинський, Чикаго США	1.00
пл. сен. Надя Гафткович, Гартфорд, США	1.00
пл. юн. Олег Дробозький, Бовлінг Грін, США	1.00
пл. юн. Роман і Тарас Науми, Асторія, США	1.00
пл. юн. Леся Дереш, Ірвінгтон, США	1.00
Юрій Тарнавський, Торонто, Канада	1.00
пл. юн. Ярослав і Тарас Горалі, Монреаль, Канада	1.00
пл. юн. Володимир Ковіньо, Гартфорд, США	0.50
Разом у цьому списку	\$180.22

Останнє наше повідомлення про дарункові передплати було поміщене в "Юнаку" ч. 2 за лютий 1969 р. — Разом з попередньо проголошеними досі зголошено 334 дарункові передплати.

Маємо багато адрес зразкових, але незможних юнаків і юначок з європейських і південно-американських країн, для яких потрібно заплатити дарункові передплати.

ХТО ЧЕРГОВИЙ ЗРОБИТЬ «ДОБРЕ ДІЛО» І ЗГОЛОСИТЬ ДАРУНКОВІ ПЕРЕДПЛАТИ?

КАНАДЕЦЬ

... Більшість канадців народилися в Канаді ...

Онак у 13 установах суду відділу громадянства, розташованих по всій Канаді, біля 60 тис. людей річно стають громадянами країни, яку вони самі собі вибрали за другу батьківщину.

Чи Ви маєте права на користування привілеями канадця?

Чи Ви готові прийняти на себе відповідальності члена канадської громади?

Довідайтеся про це в найближчому суді відділу канадського громадянства. В цих справах Вам допоможуть у слідуєчих містах: Галіфаксі, Монктоні, Монреалі, Оттаві, Садбурах, Торонті, Гемилтоні, Ст. Кетеринс, Кіченері, Лондоні, Віндсорі, Вінніпегу, Реджайні, Саскатуні, Калгарах, Едмонтоні та Ванкувері. Ви також можете писати на слідуєчу адресу:

The Registrar of Canadian Citizenship,
Secretary of State Department,
Ottawa, Ontario

КАНАДСЬКИЙ УРЯД

ОЩАДНІСТЬ

це прикмета кожного доброго пластуна
та кожної доброї пластунки.
ПЛАСУНИ й ПЛАСУНКИ!

Складайте Ваші ощадності в нашій найбільшій і найстаршій у Торонті кредитівці

Українська Кредитова Спілка

297 College St. — Toronto 2B, Ont.
Tel.: 922-1402

Пластун Ти, юнак?
ОЩАДНІСТЬ — Твій знак!
Щадити щоденно учись!

Як будеш студент,
Той доляр, той цент
Тобі допоможе колись
Здобути знання, прожиток, ім'я!

- ЗА ОЩАДНОСТЕВІ ВКЛАДИ «Самопоміч» платить $4\frac{1}{2}\%$ ДИВІДЕНДИ.
- КОЖНА СУМА ВКЛАДУ враз із усіма фондами має своє ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА „САМОПОМІЧ“ У ЧІКАГО

2351 West Chicago Ave. — Tel.: HU 9-0520
Chicago, Ill., 60622, U.S.A.

ЗДОРОВИЙ і СМАЧНИЙ ХЛІБ
та всякі інші печива
випікають

УКРАЇНСЬКІ ПЕКАРНІ
власниками яких є

Анна і Роман Вжесневські

The Future Bakery

735 Queen St., West-Toronto, Ontario
Tel.: EM 8-4235

★★★

Home Town Bakery

164 Kane Ave., Toronto (Ontario)
Tel.: RO 7-7246

Нормально банки платять за ощадності
3 відсотки. За Ваші ощадності **НА СПЕЦІАЛЬНОМУ ЮНАЦЬКОМУ КОНТІ** в нашій кредитівці одержите: **$5\frac{1}{2}\%$**

ЩАДИТЬ МІСЯЧНО
по 5.00 доларів
а після 5 років одержите

343.00 дол.

СКЛАДАЙТЕ СВОЇ ОЩАДНОСТІ

в українській кредитівці

“БУДУЧНІСТЬ”

КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА В ТОРОНТО
140 Bathurst St. Toronto 2B, Ont.

Друкарня-ПЕРЕПЛЕТНЯ
КИЇВ

KIEV PRINTERS LTD.
686 RICHMOND ST. W.
TORONTO ONTARIO

виконує
всю
друкарські
і переплетничі
роботи

Хто з Вас подорожує

• літаком • кораблем • поїздом • автобусом
у Канаді чи поза Канадою повинен купити **подорожний квиток** і одержати **безплатно** всякі **потрібні інформації** і поради

в українським подорожнім бюро
МАРКІЯНА КОГУТА

Bloor Travel Agency

1190 Bloor St. West — Toronto 9, Ontario
Telephone: 535-2135 & 535-2136

Увага! Увага!

«Юнака» треба не лише передплачувати, але й докладно **читати**, до нього дописувати, приєднувати йому **передплатників** і збирати пожертви на його пресфонд.

Ціна 50 центів

POSTAGE PAID AT TORONTO, CANADA

If not delivered please return to:

YUNAK Magazine

2199 Bloor St. W., Toronto 9, Ont., Canada

RETURN POSTAGE GUARANTEED

СИНИЦЯ

СОЛОВЕЙ

ЛАСТІВКА

ПІДСНІЖНИК

БАРВІНОК

ФІЯЛКА

БДЖОЛА

В Пластовій кооперативі ПЛАЙ

PLY CO-OP LTD., 768 Queen St. W., Toronto 3, Ont.

ЗАМОВЛЯЙТЕ ПЛАСТОВІ ВІДЗНАКИ

- новацьких роїв і гнізд
- юнацьких гуртків і куренів
- новацьких і юнацьких проб
- нов. і юн. іспитів умілостей

БОРСУК

ІЖАК

КАЖАН

БОБЕР

САЙГАК

ЛИС

РИСЬ

ЗАЄЦЬ

ВЕДМІДЬ

ВОВК

ОЛЕНЬ

ЛЕОПАРД

КОВРА

ОРЕЛ

СОКІЛ

ГОТУР

ТАРПАН

Життя в Пласті

544 сторін • багато ілюстрацій • ціна 6.50 дол.

- * КУПУЙТЕ В ПЛАСТОВІЙ КООПЕРАТИВІ «ПЛАЙ»!
- * ЧИСТИЙ ПРИБУТОК КООПЕРАТИВИ «ПЛАЙ» ПРИЗНАЧЕНИЙ НА ВИХОВНІ ЦІЛІ ПЛАСТУ!